

FÜGGETLEN LAPOK

Megjelennek minden nap.

Az előfizetési pénzek s a lap kezelését illető minden tárgyak a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egye-sületi könyvnyomda, 3 korona-utca, 18 sz. a.) intézendők.

Bérmertelen levelek el nem fo-gadhatnak.

Előfizetési ár:

egész évre 20 frt., félévre 10 frt., ne-gyedévre 5 frt.

Belgatási díj: 6-hasábos petit-sor 5 kr., helyegdíj mindenbeigatásért 30 kr.

A „nyilt-tér“-ben 4-hasábos petit-sor 20 kr.

T. Olvasóinkhoz!

Addig is, míg évnegyedi felhívásunkat közzé tennék, bátorkodunk figyelmeztetni t. olvasóinkat, hogy lapunk f. évi april el-sejéjtől kezdve tetemesen nagyobb alakban folytatja pályáját, az előfizetési ár mara-dván mint eddig:

egész évre	20 frt	— kr.
félévre	10	— ”
évnegyedre	5	— ”
egy óra	1	70 ”

Pest, márcz. 15. 1868.

A „Függ. Lapok“ szerkesztősége.

EGYHÁZI ÜGYEK.

Pest, márcz. 20.

Emlékezni fog a t. olvasó, lapunk minap közölt azon cikkére, mely a választási törvények szükséges javításáról szólott a politikában.

Közelebbről vizsgálva a dolgot, szem-betűnővé lesz, hogy ez nem politikai kérdés csupán jóllehet annak eredménye a törvény-hozás érdekeit illeti, közvetlenül.

A törvényhozás köre, a jelen alkotmá-nyossági fogalmak szerint nem szorítko-zhatik a polgári törvénykezés és közigazga-tás szűk keretébe; a jogegyenlőség ledön-tötte a kiváltságokat, s a törvény ma közös foruma a haza minden polgárának, a poli-tikai és társadalmi élet minden ágában.

Igy lettek közjog tárgyává a confessio-nalis kérdések is, amenyiben t. i. azok a vallási jogviszonylat s az alkotmányos köz-szabadság elveit érintik.

S ha benső hajlamainknál fogva szive-sen látjuk is, hogy vallási kérdések poli-tikai törvényhozás aztala elé ne idéztesse-nek, be kell vallanunk, hogy a jelen rende-zetlen confessionális állapotok között, más utat azok legalis tárgyalására nem ta-lálunk.

Ezen helyzet merőben abnormis, és a pártok által gyakran kizsákmányoltatik ellenünk, s a felekezeti béke ellen, a katho-likusok gyanúsításával.

Csaknem gyakorlattá vált parlamentáris országokban, hogy a választások alkalmá-val a kath. főpásztorok felhívásokat intéz-nek a kath. választókhoz, hogy szavazati jogukat kath. polgárok választására hasz-nálják.

Igy történt ez nálunk is. Nem politikai okokból. A haza jólétének és szabadságának biztosítására nem katho-likus ember is hozhat üdvös törvényeket.

De az is tagadhatlan, hogy a honpolgá-rok vallási érdekeit csak felekezeti tagok védhetik és képviselhetik egyszerűen, a törvényteremben is.

A vegyesházassági tárgyalások óta, de azóta is, valahányszor kath. egyházi- vagy vallási kérdés jött a képviselőházban nap-rendre, keserűn tapasztaltuk, hogy az egy-háznak legtöbb bajt éppen tulajdon hívei okozták.

Katholikus pap, katolikus világgal állott mint ellenség szemben, s az elmérge-sedett vita átszármazott a megyékbe, sőt a magánéletbe is.

Vesztett ügy volt minden, a mi a kath. vallással vagy papsággal csak némi vonat-kozásban is állott.

És vajjon mi lett óhajtott eredménye utó-bi választásoknál is a főpapi felhívásoknak a katolicizmus érdekében.

Nem szült-e inkább visszahatást min-denütt, papi városokban legfőképp?

Más felekezeteknél szoros összetartás, érdekek azonosság tapasztalható a választá-soknál.

Ennek kétségbevonhatlan alapja azon e g y h á z i r e n d s z e r, mely érdeket és jogot megoszt s az előny és baj egyenlő részesévé teszi a felekezet összes tagjait.

Nálunk a papság, midőn a vallás érde-kében óhajt választani, m a g á n á l l, e l h a g y a t v a, mintha idegen, n e m z e t e l l e n e s ü g y e t h o r d o z n a.

Más felekezeteknél a vallásügy k ö z s ü g y e p a p n a k é s l a i k u s n a k e g y i r á n t.

És nincs, nem gondolható kulcs, mely ezen anomáliát, nálunk katolikusoknál megszüntesse, hozassanak bár a legbőlesebb választási törvények.

Mert nem az emberekben, sem a választási census arányában van a hiba.

A h i b a r e n d s z e r b e n v a n, azon rendszerben, mely a világi törvény-hozókat távol tartja az egyház érdekeitől, e l i d e g e n i t i a p a s á g t ó l.

Mindaddig, míg a katolikus egyház auto-nomiája, az érdekeket kiegyenlítő, s a val-lásszabadság elvének megfelelő formában megadva nem leszen; míg a törvényhozó s a választók a katolikus ügyben saját egyéni ügyüket nem láthatják: mindaddig nem remélhető, hogy a katolikus törvény-hozók többsége a katolikus ügyeket lel-kük meggyőződéséből pártolják, nem remél-hető, hogy a katolikus választók szava-zatukat vallásos érzelmeiket és érdekeiket híven képviselő honfiaknak adják.

A mely érdek nem bir étellel, annak képviseltetése hiú álom.

POLITIKA, KÖZGAZD., PÉNZÜGY.

Pest, márcz. 21.

A felsőház rendezése magát a törvényho-zás rendszerét organizáló kérdéseink közt legfontosabb.

Mielőtt más, a törvényhozásra vonatkozó kérdések tüzetesebb taglalásába bocsátko-znánk, nem lehet, hogy a felsőház rendezé-sének sürgőssége mellett ne hozunk fel né-mieket még.

A felsőház létezik Magyarországon is, létezik törvényeink alapján. Intézményein-ket s annak formáit megelőzőt időben a gyakorlat fejlette ki s a magyar törvény-hozás történet összeütközések esetében is ta-lált módot kényes s nem időszerinti megol-dások nehézségeit megkerülni. Most már a két ház közti viszony teljesen megbomlott, a régi nem áll többé, új mi sines, mi mérté-ket adnia.

Vannak pedig esetek, hol a két ház együttműködése kiküldetéseknel előfordul. Különösen itt a delegatio alkalmá, midőn mindenik ház van hivatva a delegatióba ta-gokat küldeni, s ezen tagok az ország leg-vitalisabb kérdéseinel egyenjogú tehetőség-gel felruházva szavaznak.

Most a gyakorlat szerint a hatvan tag-hoz az alsóház 40, a felsőház 20 tagot vá-laszt, az arány tehát úgy áll mint 2/3 : 1/3-hoz.

Történt éppen a mostani delegatio kül-detése alkalmával, hogy a képviselőházban indítvány téteték, miszerint ezen arány vál-toztassék meg s a felsőházra csak 15 tag, azaz az összes szám negyede és nem a har-mad szabassék ki.

Az indítvány ezuttal mellőzve lön, de mindenesetre napfényre lépett az által egy ismert, de ingorált anomalia, t. i. azon inde-finiált állapot, melyben a két ház egymás-iránti viszonya létezik.

Lehetséges-e az kérdjük, hogy rendezett államban a törvényhozásban oly factor létez-zék, melynek jogai s állása annyira bizony-talanságban van, hogy befolyásának mérté-ke, azaz a tagok aránya a másik factor egyszerű jóakarataról függ?

Leszállíthatja a harmadot negyede-re s a negyedet, ha tetszik alább is, lehet-e így felsőházunk, jogalapjának erős öntudata nélkül.

Mi nem tartozunk azok közé, kik a ma-gyar felsőház magatartását azon időből, mely korunkba esik, magasztalni tudnók, de sokkal igazságosabbak vagyunk, hogysem a felsőház ezen baleredményeit ne éppen a 48-ki rendezetlen állapotnak tulajdoníta-nók, mert igen jól emlékezünk felsőházunk

körében lefolyt eseményekre, midőn 1844 táján kezdettek a politikai pártok felmerülni s midőn még utat kelle arra is törni, hogy a születésüknél fogva jogosult tagok szavazata méltó tekintetbe vétsék a felső-tábla végzeményeinél.

Tévesztett és hibás politikai nézetnek tartanók a hajdani felső tábla magatartásá-nak reminiscenciáit szem előtt tartani, mi-dőn az új viszonyok közt egy rendezendő magyar felsőházzal lehet szó.

Azon boldog korszakban, midőn az em-beriség kielégíthető volt a szavazatok su-lyával a szám ellenében, s ezen súlyt az el-nők, még pedig a koronához közel álló te-kintély ponderálta és nem numerálta ama kor kifejezése szerint, az ily időből felső-ház képe nem lehet, hogy mai időben látá-sunkat megtéveszsze.

Nem lehet ennél fogva oly felsőházzal szó, mely a dolgok súlyát a korona kineve-zetteinek kezébe adná, de azt sem lehet mellőzni, hogy a felsőházban a korona ki-nevezési jogának tág tér ne engedessék, e nélkül ismét egyik jellegét vesztené el a felsőház, mely abban áll, hogy izgalmas időkből, vagy lehető túlkapások ellen a stabilizmus érdekében a korona támogatója legyen s a lehető rohamok mérséklője.

Anglia többször, de most közelebbről a bécsi törvényhozás adta példáját annak, hogy éppen a szabadabb törekvések érdeké-ben kelle a kormánynak a korona pair-alkotási jogát igénybe venni.

Annak ideje letűnt, hogy valaki már születésénél fogva törvényhozó legyen. A született mágnásnak tehát pair-jogát meg-hagyni többé nem lehet. De a nagy birtok-nak, a szükséges szilárdság érdekében, a nagy értelmiségnek, mely kitűnő tulajdonai által nagy hatályu állást nyert az államban, az érdem kitünőségeinek a cultura érdeké-ben személyes jogosultság kell a magyar felsőházban inkább, mint bárhol, és pedig a nagy birtoknak azért, mert kiválólag agro-nom ország vagyunk, a kulturai érdemek-nek azért, mert azt becseülni s emelni in-kább van okunk, mint bárhol a világban.

Ha így egy 3—400 tagból alakult fel-sőházban mind a vagyoni állásnak sze-mélyes, mind a korona kinevezéseinek álla-suknál fogva kellő arányban jogosultság adatik, ha ezek közé minden megyének kö-vete a főispánok helyett besoroztatik, ez mig egyfelől a felsőház jellegét és rendel-tetését nem alterálja, másfelől annak szelle-mére mégis befoly és jelentőségét igen nagy mérvben emeli s látásunk szerint oly felső-ház alkotat állítana elő, mihez hasonló Európában más államokban nem létezik.

Ott, hol egyes ember személyéről s va-

TÁRCZA.

Közlemények

az 1848-diki püspöki Emlékiratból.

V.

Mária Terézia királyné koráig a kanonokokat honunkban is a megyés püspökök nevezték, ekkor kezdették a püspöki tisztlevelekbe (collationales) beigatni a ama záradékat: hogy ő Felsége a ka-nonokságokrai kinevezést magának éntartani ki-vánja, meghagyván a püspöknek ezentel a ki-jelölést. Azóta a jelen időig ezen reservata erejénél fogva az üres káptalani székekre a kinevezést ő Felsége folytonosan gyakorolta, de Bathányi Jó-zsef primás és Eszterházy Károly egri püspök, kik-nek tisztleveleik még ezen záradék nélkül adtak ki, noha hosszú és szerencsés kormányuk boldogult első Ferenc királyunk uralkodási éveiben is még jó darabig tartott, életök fogytáig gyakorolták ki-nevezési jogukat, mely a főmídézett II. Lajos VII. rendel. 21. cikke és a százados szokás szerint is őket illeti.

Az erdélyi püspök a három első stallum ki-vételével, valamint a fogarasi g. e. püspök is külö-nös czimeknél fogva, melyek királyaink által is helybenhagyattak, a kinevezési joggal mind e mai napig háboríthatlanul élnek.

Míthogy ő Felsége az utolsó pozsonyi ország-gyűlési III. t. cikke 7-ik §-ban csak a püspökök, apátok és prépostok kinevezését jelölte ki olyanok-nak, melyek átruházhatlan pártfogói jogához tar-

toztak: a tanácskozó püspökök ebből méltán kö-vetkeztették, hogy ő Felsége positiv törvény elle-nében jogfenntartással nem élhetvén, a kanonok-ságok betöltésében őket régebb, egyházilag s polgárilag is törvényes kinevezési jogukba hallga-tólag visszahelyezni kegyeskedett.

Ésők ezen hallgatag jogelismerésben az egy-házi szabadság derültét pillanták meg; mert visz-szaemlékezve azon nem épen ritka kinevezési esetekre, melyekben a világi pártfogás, az elvo-nulni szerető valódi érdem helyett a papi nagyra-vágyást, vagy a személyes hajlamok részrehajló tanuskodását tisztelte meg kanonoki javadalmak-kal: csak nyerevénynek vehették az egyházra nézve, ha a káptalani tagságokra elválasztás és kinevezés ismét az egyházi hatóságok körébe esik vissza; tagadhatlanul igaz lévén az: hogy a fő-pásztorok s a megyei papság csakugyan legille-tékes bírái lehetnek az egyházi szolgálat terén szerzett érdemeknek, vagy az egyháztól igényelt értelmi, s erkölcsi képességnek.

Ez utóbbi szempont fölött bővebben értekezvén egymás között, egyfelől ugyan a kath. egyház meg-másíthatlan szerkezetét véve tekintetbe, csak magu-gukat érezhetik föl jogosítottaknak az érdemek és alkalmatosak elválasztására is; de mégis meg-értve a kor szükségait: készeknek nyilatkoztak szabályok elfogadására, melyek szerint a kijelölésben határozott alak szerint, a megyei papság is résztvehessen. Miért is e kérdés további eldön-tését, és jelesen a választási mód meghatározását a közel tartandó nemzeti zsinat teendői közé kíván-ták soroztatni.

23. §. A katolikusok petíciója.

A vallás dolgában alkotott XX. törvényezik az egyház politikai viszonyoknak hazánkban új irányt adott, oly elveket állítván föl, melyeknek részletes alkalmazása a katolikus egyház álla-dalmi viszonyait egészen megváltoztathatja; ha jobbra-e, mint azt mi akarjuk, a katolikus nép egyházas érzelmétől függ, mely minthogy e hon-összes népességének nagyobb részét teszi, éppen a népképviselési rendszer behozatalával arra is hi-vatva van, hogy az egyház részére a törvényhozás utján önállást, s legalább annyi szabadságot biz-tositson, mennyivel a többi vallás-felekezetek máris bírnak.

A törvényezik által ki van mondva; hogy az ország státus vallást többé nem ismer, hanem minden bevett vallásokat politikai szempontból (mert a törvényhozás beléreméleg a vallásokról ítéletet nem is hozhat) egyenlőknek tart, s kül-ügyeik elintézésében a viszonyosság elvét fogja követni. Ezen általános elv a kath. egyháznak historiai alapon nyugvó jogait s az álladalmi szoros viszonyait egyfelől ugyan megingatta, de másrésztől azt azon tér elfoglalására utasította, hol magát a nyomasztó pártfogottság függése alól az önállás szabad, és ép azért kívánatosabb állapo-tára fölemelheti.

A magyar kath. egyház a nemzet nyolezszá-zados történetével kifejtett magyar alkotmányban, mint egyik jelesb tényező, befoglalva volt a ma-gyar clerus, mint első státus, kitűnő politikai jo-gokkal bir; de viszonylag a királyi hatalom is az

egyház igazgatására kiterjeszkedett. — Azonban mellette a protestansok és nemegyesült görögök egyháza önállóságra s a státustól függetlenségre vergődtek föl, mig ő a pártfogottság historiai első-ségében a kormányhatalom gyámsága alatt a kül-befolyás zsiabasztó korlátai közt hasonló szabadsággal nem dicsekedhetett.

Mi természetesnek látjuk azt, hogy a régi alkotmányrendszer változtatva, a népképviselési és felelős miniszteri kormányrendszer behozatalával a kath. egyház álladalmi viszonyainak is változni kellett, s azért kevésbé sem ütköztünk meg azon, hogy a törvényhozás a bevett vallások tökéletes egyenlőségét egyház-politikai elvül tüzte ki, de mind a mellett is a vallási újabb törvényezik, miképp az formulázva van, a püspökökben nem kis aggodalmat okozott, s aztők a főrendi tábla tle-seiben nyíltan bevallván, annak szövegét egy-két szó hozzáadásával módosíttatni kívántak. — Ugy-de a rendi tábla fölszólalásukat nem méltányolva, a törvényjavaslat szerkezetén semmit sem tágitott, s a már akkor működő felelős miniszterium közbe-vetésére ő Felsége a törvényezikeket azoképen szentesítette meg.

Hogy olvasóink magukat e törvényezik irá-nya és értelme körül tájékozassák, mi annak betűszerinti szövegét ide igtatjuk, s a katolikusokban aggodalmat gerjesztő pontokra tett észre-vételeket röviden ismételné fogjuk. Tartozunk ez-zel a petíció eredetének fölvilágosításául, mert annak keletkezésére okot e törvényezikke szolgálatott.

gyonáról van szó, néha csak igen alárendelt érdekekben, megnyugvást keresünk abban, hogy a bíró látása s ítélete magasabb bíróság által is megbíráltassék. Ne kellene-e ott, hol a törvény milliók sorsára döntő szabályokat alkot, erős alkotású testületek bírálatára hivatkozunk, hogy az alkotások menete megnyugtató legyen.

Egyházi dolgok Bécsben.

A bécsi urakházának 28-ik ülése, melyben a házassági törvényjavaslat került szőnyegre, folyó hó 19-én a közönségnek rendkívüli nagy részvétele mellett ment véghez.

Magyar és osztrák delegátusok nagy számmal jelentek meg; ott lehetett látni: Hajnald, Sennyey, Somssich, Pulszky, Vay, Szécsen, Csengery, Kerkápolyi és Rainer urakat. Ott voltak Degenfeld tábornagy, Gablenz tábornagy, Hesz tábornok és Grillparzer udvari tanácsos. A főherczek nem voltak jelen. A miniszteri padokon: Auersperg miniszterelnök, Berger, Hasner, Herbst, Plener, Taaffe és Potócki. Csodálkozva látták Thun Leót belépni a házba, ki az előtte való ülésben beadványában kijelenté, hogy a mai viszonyok mellett nem lehet többé tagja a háznak.

Az ülés 11 óra 20 perczkor nyitattik meg. A jegyzőkönyv felolvasása alatt megjelenik Rauscher bíró.

A jegyzőkönyv hitelesítése után Lubomirski herczeg teszi le az esküt; ezután bejelentik a képviselőháztól átküldött s általa már elfogadott, a törvényszéki eskütételre és a bírósági tagok fejelemi eljárására vonatkozó törvényeket, mindkettő a jogi bizottmányhoz utasítottak, az utóbbi törvényt Herbst mielőbb kéri elővetetni.

Jablonsky herczeg több galicziai hivatalnok kérvényét terjeszti elő drágasági pótlékért, a kérvény-bizottmányhoz utasítottak.

Sanguetko herczeg a konkordatum mellett, Auersperg herczeg pedig a konkordatum ellen irányzott kérvényt nyújt be, mindkettő a vallási bizottmányhoz utasítottak.

Ezután Thun Leo gr. áll fel és felolvassa a császár kéziratát:

„Kedves Thun Leo gróf! Mai beadványára vonatkozólag nem érzem magamat indittatva önt kötelességétől, mint az urakházának életfogytiglani tagja felmenteni. Ön tehát, mint ilyen, kötelességének eleget tartozik tenni. Bécs, 1868-dik márczius 18. Ferencz József, s. k.

„Ennek következtében, ugymond, kötelességemnek tartottam helyemet újra elfoglalni.“ (Nagy mozgalom.) (Mint tudjuk, Thun Leo beadványára a ház azt határozta, hogy egyenesen a császártól kérje felmentését.)

Thun Leo után Windischgrätz herczeg szólott. Azon elvet, melyet Thun a mult ülésen vallott, ő is egészen magának nyilatkoztatta. A jelen állapot rosznak s elveivel összeférhetlennek tartja. Nem lehet azért más állapot, mint az opportunitás alapját elfoglalnia; ez alapra, azt hiszi, tanácsos lesz rálepn. Opportunitásból tehát helyét a házban, annál inkább, mert oly kérdések megoldása van szőnyegen, melyeknek következményei beláthatlanok, melyek melyen behatnak minden egyes lelkiismeretébe, és igen soknak hitébe. (Mozgás.)

Lichtenfels báró erre azt válaszolja, hogy nézete szerint minden tag, ki a házban megjelen, köteles a háznak határozatait jogérvényeseknek ismerni, és hogy itt az óvásnak semmi hordereje nem lehet. Ily óvás a jegyzőkönyben sem vétethetik fel, mert ha ez megtörténék, kénytelen volna egy indítvánnyal föllépni. (Nagy bravózás a tagok közt és a karzaton.)

Windischgrätz nyilatkozata nem vétetik jegyzőkönyvbe.

Ezután a ház a napirendre tér. Napirenden azon törvényjavaslat, mely az általános polgári törvénykönyv második fejezetének a katolikus házasságára vonatkozó szabályait ismét helyreállítja, a katolikusok házassági ügyeiben a törvénykezést a világi hatóságokhoz utalja, mely végre megengedi, hogy bizonyos feltételek mellett a házasság világi-hatóságok előtt is köthető. Lichtenfels felolvassa a vallásügyi bizottság többségi, Bloome gróf pedig kisebbségi javaslatát.

Ekkor megjelennek Giskra, Taaffe és Andrassy miniszterek.

Elnök jelenti, hogy mielőtt az általános vita megkezdetnék, Mensdorff gróf egy indítványt óhajtatni.

Mensdorff indítványozza, hogy miután a kormány tudomás szerint kijelölte azon pontokat a konkordatumban, melyeknek megváltoztatását kívánja, s ebbeli szándékát a római kuriával már tudatta, s miután a felett az alkudozások Rómában meg is kezdődtek, halasztassék el a házasság és iskola tárgyában előterjesztett törvényjavaslatok tárgyalása (mozgás) mindaddig, míg a kormány képes lesz ezen alkudozások eredményéről jelentést tenni.

Az indítványt aláírták: Mensdorff gr., Schwarzenberg herczeg, Schwarzenberg gróf, Schaafgotsche gróf, Paar herczeg, Brandis, Fürstenberg,

Mittrowsky, Falkenhain és Lantoronski grófok.

Erre hosszú és izgatott vitaközlés támadt, hogy vajjon most vegyék-e mindjárt az indítványt tárgyalás alá?

Végre Auersperg hg miniszterelnök feláll és szól: „Az ügyrend 37. §-a világosan kimondja, hogy a szavazásnak elnapolási indítványok felett az általános vita végén kell történni.“

Ezzel a felette heves vita befejeztetik.

Elnök a bejegyzett szónokok sorrendjét közli. Szólásra feljegyeztették magukat: Rechberg gr., Blome gr., Rauscher bíró, Mensdorff Sándor gr., Arndts tanár, Schwarzenberg bíró, Salm herczeg.

Első szóltott Hasner közoktatásügyi miniszter, a kormány álláspontját ez ügyben körvonalandó. Hasner kinyilatkoztatja, hogy a kormány az alsóházi javaslat álláspontján áll. Ez álláspont az egyház szabadságának álláspontja. A kormány, mint-hogy egyáltalán szabadalvú kormány, kész e szabadságot, mint minden szabadságot megóvni, de ép oly feltétlenül fogja egyszerűen megóvni, de állam teljes, érintetlen souverainitását.

Ennélfogva nem áll azon állásponton, melyet josephinismusként szoktak nevezni. Azonban, midőn e szót kiemeli, korántsem akar Ausztria egyik dicső fejedelme iránt igaztalan lenni.

Megengedi, hogy az, a mit rendszeren josephinismusként neveznek, egyrészt hiba, de más tekintetben ismét nem más, mint az állam egész életének természetes fejlődési phasisa a középkortól maig.

Itt szónok excursiót tesz, s a történelemből bizonyítja, hogy a legkatholikussabb hírből álló osztrák fejedelmek is sokkal szabadabb elvtűk voltak, mint a milyen a hírtűk.

Aztán ismét felvén fonalát, folytatja, hogy a mit II. József tett, az magában véve nem egyéb, mint azon törekvés, hogy az államhatalom megillető állására segítessék. Ha ő túlment ebbeli buzgalomban a határokon, ugy a mostani kormány belül fog maradni tudni.

Ez az egyház szabadságának álláspontja, mely a tárgyalás alatt levő törvénnyel szemben azon következtetésre vezet, hogy a törvény, a jelen alakban, elkerülhetlen szükségé vált. A kormány nem tagadja, hogy a házasság dolgában igen kívánatos az állam és az egyház egyetértése, de ha az egyetértés létre nem jöhét, akkor csak a következő alternatívát állíthatni fel: a kormány vagy erőszakot kénytelen az egyházon tenni törvényhozásával, vagy alája veti magát az egyház rendelkezéseinek.

Az elsőt nem akarhatja a kormány az egyház szabadságának tekintetéből, a másodikat nem akarhatja; mert összeütközik az alaptörvényekkel, ennél fogva a jelen törvény expedienste, a polgári házasság szükségé vál.

A kormány tehát e törvényt elkerülhetlen szükségesnek tartja.

Tiltakozik szónok az ellen, hogy a polgári házasságtól némelyek megtagadhatják az erkölcsöséget, s concubinatusnak nevezhessék. A házasság ügyét rége óta sorozták egyszerűen az obligatiók közé, hanem mindig külön fejezetben tárgyalták s morális elvek szerint rendezték.

Hanem ez mind helyes lehet; és más ez Ausztriában, itt egy külön korlát emelkedik fel a kormány előtt, s e korlát a concordatum.

Hasner megvallja, hogy a concordatum kérdése kényes, bonyolult a gyengédség miatt, melylyel megtámadni, bonyolult a határozottság miatt, melylyel megoldani kell.

S itt szónok rátér e kényes kérdésre. Határozottan állítja, hogy a közvélemény ellene van, felmenti, hogy a kormány a megoldás legkényesebb útját is megkísérté, megindította a tárgyalásokat; de kérdeznie kell magától, ha e tárgyalások fennakadnak, eredményre nem vezetnek, mit tegyen?

Senki sem tagadhatja, hogy az osztrák adminisztrációban nincs egy mozdulat, melylyel e kérdés korlátaiba ne ütköznek az ember.

És ha Rómában határozottan megmaradnak a tagadás mellett, ne tehessen-e ez ország törvényhozása többé egy lépést se előre?

Itt a „pacta sunt servanda“ kérdéséhez ér szónok, s a concordatumot mint pactumot két érdekes példával mutatja ki, hogy különbséget kell tenni a magán kötetmi jogra és a személyes jogra vonatkozó pactumok között.

Minden kétségen kívül áll, hogy ha az absolutistikus állam a történelmi viszonyok szükségképsége által alkotmányos állammá vált, egészen más jogi személylyel van dolgunk, s az állam souveraine jogainak odaadása érvényét veszti azon pillanatban, midőn szabad, souveraine államot teremtünk.

Az, a mi az egyes embernek a személyes szabadság joga, az az államnak a törvényhozás joga a szabad akarat kifejezése, a végrehajtás, a szabad cselekvés kifejezése, a bírói tiszt mint a nép jogi öntudatának kifejezése.

A hol ez nincs, ott nincs jogi állam, ott nincs alkotmány.

Igaz, azt fogják mondani, ez csak elmélet,

ámbar ismét csak elméletet fognak vele szembe állítani.

Azonban a gyakorlati népjogban is vannak megsemmisíthető szerződések, melyek t. i. csak bizonyos adott viszonyok mellett rebus sic stantibus köttetnek.

S ki fogja mondaná, hogy Ausztriában a dolgok ma ugy állanak, mint a concordatum megkötésekor? Ez állam azóta jogilag és politikailag nagyot változott.

Jogilag gyökeresen változott, absolutistikus államból alkotmányossá lévén.

Politikailag változott, mivel azon időben fél lábbal Németországban, félle Olaszországban állott, s szemben oly szerződéssel, mely akkor független volt, ma nem az, egy harmadik oltalmazó hatalom befolyása alatt állván, s ez nagy fontosságn tekintet.

Hosszu beszédét következőleg végzi Hasner: Azon mondat, „hogy a kinek philosophiája van, annak vallása is van, a kinek nincs, annak van vallása“ a mai kormányra is illik s a kormány nincs elvakítva, hogy higgye, miszerint a tudományok tudománya, az emberiség nagy tömegével valaha kipótolhassa a vallást. Azért komolyan oda kell törekedni, hogy az egyház, vallási és erkölcsi hatalom az államban, az legyen aminek lenni kell. A merre nézék, mindenütt azt látom, hogy azon államokban, hol a „szabad egyház szabad államban“ elv érvényes, tálan nincs oly látszólagos vallásosság, mint ahol az egyház privilegiumokkal bír, de sokkal bensőbb és sokkal tisztességesebb az ájtatosság, (tetszés,) mint ott, hol az egyház privilegiumokra támaszkodik, (Tetszés.)

Ezek uraim, azon nézetek, melyek a kormányt a jelen törvényjavaslattal szemben vezetik. Tudja a kormány, hogy ezen álláspontján sok megtámadásnak lesz kitéve, de mindezeket erős és becsületes meggyőződéssel nyugvó határozattal fogja bevárni. (Élénk tetszés.)

Rechberg gróf a concordatumot létező szerződésnek tekintti, melyet csak szerződésszeggéssé lehet elmozdítani. Utal arra, hogy Ausztriában annyi mindenféle elemmel kell küzdeni, ne szaporítsák a bajokat a harezal az egyház ellen.

Bloome gróf phrazisnak declarálja azt, mintha azért volna érvénytelen a concordatum, mivel felségjogokról mond le, és szorit meg. Ezt minden nemzetközi szerződésről el lehet mondani. „Ugy tetszik — mondja lelkesülten a gróf beszéde közben — ugy tetszik, már hallom az ő szót, ki az igazság és jog nevében tőr, mint kiált fel, szemével Ausztria felé fordulva: Et tu, mi fili!“ S végül tiltakozik a drága idő nevében a tárgyalás alatti törvényjavaslat ellen.

Utána Rauscher bíró szolt, s többek közt azt mondá, hogy „Nem azon kell sajnálkoznunk, hogy a concordatum megkötöttet, hanem hogy későn köttetett meg.“ Szónok szerint az előterjesztett törvényjavaslat ellenkezésében van ő Felsőcsécsé között létrejött egyezmény 10 ik cikkével. Csodálkozik, hogy a miniszterium jogérzete a concordatum kérdését oly könnyen veszi. Az 1848—49-ik évek eseményeiről szolt, sőt szívekben rajzolja a szabadalvú törekvéseket, melyek szerinte az oltár szétrombolását tűzték ki célul. Végül utal a házasság szentségi jellemére.

Gróf Mensdorff Sándor ajánlja indítványának elfogadását s ezzel ez emlékezetes ülés véget ért.

Levellezések.

Székes-Fehérvár, mártius 15.

A történet lapjait forgatva, arról győződünk meg, hogy az isteni gondviselés mind egyes emberek, mind egész népek sorsának intézésében szeretetteljesen örökösnek minden lépése felett, midőn időről időre kijelöli számukra az egyedül biztos utat, melyen haladva mind földi jólétüket, mind örök boldogságukat biztosíthatják. Boldog az az ember, boldog az a nép, mely megérti az intő szót, s a legválságosabb időkben, a legnagyobb viharok közt is meghallgatva azt, biztos lépésekkel halad rendeltetésére — a tökéletesedés felé!

Ily gondolatok vezettek, ily érzelmek lelkesítették, midőn a magyar kath. egyház autonómiaja érdekében e lapok hasábjain már ismételve felszóltam; ily gondolatok vezetnek, midőn a „Független Lapokban“ szerény levelnek ismét helyet kérek.

Ha azok előtt, mik körülöttünk történnék, nem zárjuk be szemünket; ha hazai viszonyainak lassu, de mint erősen hiszünk, biztos sikerre vezető átalakulásában a magy. kath. egyház helyzete fölött nem akarjuk magunkat csalódásokban ringatni, kénytelennek leszünk bevallani, hogy édes hazánknak, szerettét egyházunknak a jelenél fontosabb, válságosabb pillanata még alig volt.

Hazánk sorsát fényes tehetségű, próbált jellemű férfiak intézik, jövője fölött saját választottaink, a bölcs honatyák — bennük és általuk az egész nemzet — örökdöng; országos viszonyainkat minden művelt ember ismeri, s iránták hála az égnek! különbség nélkül minden hazafi érdeklődik.

Nem ezekről szólok tehát közvetlenül, hanem egyházi ügyeinkről, melyeknek az új országos állapotokhoz, mert korszerű rendezése elkerülhetetlen.

Igen! munkához kell látnunk és pedig mennél előbb és mennél erősebben; mert ha valaki, ugy igazán mi alkalmazhatjuk magunkra a kömondást: „Roma deliberante Saguntum perit“; tömörültnünk kell, erős közvéleményt kell teremtenünk, még mielőtt az országgyűlés a vallási kérdések tárgyalásába bocsátkozik, követelnünk kell, mint az 1848-diki püspöki kar követelte, hogy a magyar kath. egyháznak a polgárzatban oly helyzett biztosítsassék, minővel a protestánsok e honban már régóta bírnak, mert mint ugyancsak a hazafias püspöki kar emlékirata mondja: „Egyházunk a fejedelmi pártfogás ernyőzete alul kirántva a bevett vallások sorába van állítva. A kath. egyházunk tehát saját hiveinek védelme alá kell húzódnia.“

Azt tehát, hogy az 1848-diki törvények daldalmával az állam gyámokodása alól a magy. kath. egyház felszabadított, hogy saját magára, az önkormányzatra utaltatott, a logika kérélteletlen törvényei mindenre, ugy szoltván ráerőszakolják, ugy hogy, mint mindegyik levelemben érintem, a clerus minden tagja, a magy. kath. anyaszent-egyház minden híve legfelebb csak a között választhat, valjon azt az önkormányzatot kívánja-e életbe léptetni, mely a püspöki kar mult évi tanácskozányaiban megállapított elvekre volna feleltendő, melyben a hatalom még a tisztán világi természetű ügyekben is egészen a püspökök kezében lenne összpontosítva, s melyet kiválólag az „Idők Tanuja“ képvisel; avagy az 1848-ik évi püspöki munkálat alapján kívánja-e a magyar kath. egyház önkormányzatát felépíteni, oly autonómiát óhajtat, mely az egyház külkormányzatban mind az alapságnak, mind a világi híveknek kellő befolyást engedvén, nem csak a vallás érdekeit fogja jobban biztosítani, hanem hazánk alkotmányos institutióival is nagyobb összhangzásban leend.

Mi ezezről egyháznak legszentebb érdekeitől vezettetve, más részről szabadságszeretettől, alkotmányos érzelmeinktől lelkesülve és soha szem elől nem tévesztve az 1848-iki püspöki munkálatnak következő szavait: „A szabadabb alkotmányos institutiók engedményeit kívánja a katolika egyház is magára alkalmazni, magának oly helyzetet keresendő a polgárzatban, minővel a protestánsok e honban már régóta bírnak, kik egyházaikat a státushatalom felügyelése mellett maguk kormányozzák“: e lapunkban már határozottan kinyilatkoztattuk s újra kinyilatkoztattuk, miszerint mi csak ugy hiszünk a magyar kath. egyház legszentebb érdekeit megóvatni, ugy reméljük az egyház ügyei iránt eddig közömbös, sokszor ellenséges világi híveket is szent vallásunk érdekeinek megbódíthatni, ugy vélünk édes hazánknak igaz szolgálatot tehetni, ha az 1848-iki évi püspöki munkálatában nyilvánított ama követelést, mely saját szervezkedésünkre nézve önálló rendelkezést, egyházi főnökeink független megválasztását, az oktatás és nevelés ügyeiről kirekesztőleges intézkedést, az iskola és egyház minden javai és jövedelmeiről, mint tulajdonról szabad rendelkezést kíván a kath. egyháznak biztosítani, — ha mondjuk mindezeket magunkévá tevén, egyházunk ezélba vett új szervezetében az alapságnak és a világi híveknek is biztosítjuk azon jogokat, melyek ezeket mind a ker. anyaszentegyház története, szent vallásunk szelleme, mind az alkotmányosság, jog és igazság elvei szerint különben is kénytelenül megilletik.

Mi a legmelyebb tisztelettel viseltetünk a püspöki kar iránt s épen azért e tisztelet követelle nyíltsággal bátran kimondjuk, hogy autonómiának az általa ajánlott alapokon való létesítése, a mi azt az „Idők Tanuja“ közölte, sem egyházunk féltett érdekeinek nem kedvezne, sem e hon alkotmányos szervezetébe nem illenek be; bátran kimondjuk, hogy a hallgatás, halogatás a kérdés égető természetét tekintve, épen nem időszerű.

Midőn azért szerettét paptársaink s hitfélünk becses figyelmét a dolgok jelen állásának komoly megfontolására ismételve felhívjuk, egy szóval, egy gondolattal sem akarunk a melyen tisztelt püspöki kar ellen agítani, épen nem akarjuk annak tekintélyét aláadni. Mi csak azt óhajtatjuk, hogy ezen égető kérdésben valahára már történjék valami, hogy tevékenységet, életet fejtsen ki önkebelében a magyar katolika egyház is, és pedig olyat, mely se önmagát, se az alkotmányos szabadságot ne sértse.

Még egyszer kérjük tehát szerettét paptársainkat és hitfeleinket, hogy e nagy, e szent ügyet, a magyar kath. egyház autonómiajának ügyét elaludni ne hagyják. Induljunk magunktól, menjünk, mert utóbb majd kényszerítettünk. Emelkedjünk fel a kor színvonalára, ezaföljük meg ama gyakran hallható vádakat, hogy a katolicizmus a haladással ellenkezik. Mutassunk meg a világnak, hogy mi az anyaszentegyházunk minden körülmenyek közt rendületlenül hű fiaival vagyunk; de a kiknek kebléből a hazaszeretet a nemzet iránt való hűség szent érzelmei is kiirthatlanok.

K. M.

Saját
dalom —
közegével
Néki
fárad s kir
beszélni s
zan beszéd
érdemes e
sem szak
Alig
rákezdí a
tegnap elő
amugy hir
és ambitió
durva kez
egyháztügy
Tudja
Ilyfél
közé mivel
val kevésb
nevik ala
hogy kilé
szek.
Mi az
vagyunk
hivatkozha
nak lehet
lakozását
egyik, sem
münkre, b
halak után
egyháztügy
lanul nagy
De ho
ros falatai
szerény ke
hetjük el.
Hogy
ket épen e
lyeknek a
kenyerilk
Mi be
gét, minde
győződése
riut, ne b
letben, mi
rájok.
Igen
mint mag
zódve, hog
közé egye
benne leh
letegyék.
Nem
kath. egy
nek Erd
volt
De h
Ha a
kénytelen
sen comp
már telje
csak egyi
lásnak, m
nem csak
küzdelme
megállítá
— ha mo
a magyar
dolnak a
kezése?
Még
Még
zese előtt
egyházu
tűzök a n
sorsának
mutatása
De r
épen a m
désünk s
től mely
és nemze
gült, mid
magyar k
gásait ki
sától s m
u a g y a
más egyh
le a remé
A m
Jan nézet
Rész
Tolyása,
nyomása
nem igen
szerepet
nak egy
hogy itt
De l
papság
egyirant
zeties áll
elemeken
egy ház, r

LAPSZEMLE.

Sajátszerű állásba jutottunk mi a magyar irodalom — Isten bocsáss — ugynevezett katolikus közegével.

Neki fog az egyik s ha szitkaival ellentünk kifárad s kimerültségében csendesebb hangon kezd beszélni s e lecsendesült állapotában kezdünk józan beszédet is hallani, — akkor rákezd a másik érdemes collega és a mosdatlan beszédnek soha sem szakad vége.

Alig esendédet meg az Idők Tanúja, rákezd a P. Hírnök. Megkezdte, mint jeleztük, tegnap előtti lapjában s a maiban folytatja. Csak amugy hirtelenében a „zavarban halászás, önérdék és ambíció“ bélyegeit dobja fejünkhöz és érinti durva kezekkel azokat, kik lapjaink körül „az egyházilag nagy botrányára csoportosultak.“

Tudja-e Török János ur, kikről beszél így? Ilyféle beszédet, mely minden körülmények közt mivel körökből illetékes, most már annyival kevésbé hallgathatunk el, mert többen saját nevük alatt léptek fel, s igen sokan kijelenték, hogy kilépni az anonimitás leple alól mindig közelebb van.

Mi az igaz — s ezt őszintén sajnáljuk — nem vagyunk szerencsések, hogy magas patronusokra hivatkozassunk, de a mint őszintén kerestük annak lehetőségét, hogy magasabb befolyások csatlakozását nézetünknek megszerezze, azt sem egyik, sem másik kath. közlőny nem vetheti szemünkre, hogy hálónkat kiraktuk volna azon aranyhalak után, melyekből azon közlőnyök évek óta az egyházilag, ha nem botrányára is, de tagadhatlanul nagy kárára táplálkoznak.

De hogy éppen azon közlőnyök, melyeknek zsiros falatait mi annyira érintetlenül hagyjuk, a mi szerény közlegünknek támadja meg, ezt nem engedhetjük el.

Hogy zavarban halászást, önérdéket s e féltéket éppen ama közlőnyök vessenek szemünkre, melyeknek Isten világ tudtára éppen ez mindennapi kenyerük, mivel évek óta táplálkoznak.

Mi békében hagyjuk ama közlőnyök közönségét, minden kath. papnak joga van magának meggyőződése szerint közlőnyt választani kedve szerint, ne bántsák a miénket s tartsák azokat tiszteltben, mi megelégszünk velük s büszké vagyunk rájuk.

Igen is büszké vagyunk, mint katolikusok, mint magyar hazafiak, mert meg vagyunk győződve, hogy hazánkban ez időben az új viszonyok közt egyedül ők vannak hivatva, hogy ha még van benne lehetőség, egy magyar kath. egyház alapjait letegyék.

Nem volna nagyobb szerencsétlenség a magyar kath. egyházra nézve, mint azon jelenség, melynek Erdély kath. státusának gyűlése színbeje volt.

De hisz mit törődnek ezzel a kath. közlőnyök? Ha az egész magyar kath. egyetem arról volna kénytelen meggyőződni, hogy a papság egy teljesen compact phalanxot képez, melynek iránya ma már teljesen elvész a hajdani magyar jellegét s csak egyik folyamára lett azon szerencsétlen áramlásnak, mely ma annyi államokban a küzdelemnek nem csekély áradatait okozza, az államot az egyházzal küzdelmekbe keveri, mely érzi, mikép a földrengés megállítására szöveget var a földbe, de még is veri, — ha a mondom, a mi papságunk is ily színben állna a magyar katolikusok értelmisége előtt, mit gondolnak ama közlőnyök, mi volna ennek következe?

Megmondjuk. Meghajolnánk az Isteni akarat bár szűjtő végzése előtt, le tennők a törekvést szebb jövő iránt egyházunkra nézve, és azon testet, melyből kiköltözték a nemzeti szellem, átengednők kikerülhetlen sorsának, nem akarva harcolni a gondviselés új mutatója ellen.

De midőn látjuk s naponta inkább, miszerint éppen a magyar papság zöme, melyen nemzeti fejlődésünk sulya fordul meg, nemcsak kath. érzelmetől mélyen áthatott, de ép oly mértékben magyar és nemzeties hivatásától teljes öntudattal áttelegett, midőn azt látjuk s tapasztaljuk, hogy a mi magyar papságunk nemcsak megővta tiszta felfogásait külföldről jövő némely áramlások befolyását s mindig értette s érti most is tisztán, hogy ő magyar kath. pap és nem gallicanus vagy más egyház tagja, míg ezt látjuk, soha sem teszünk le a reményről, a végképi siker iránt.

A mi a magyar püspöki kart illeti, erről ingatlan nézetünk ez:

Részint a mai európai események szomorú befolyása, részint az utolsó időbeli benső viszonyok nyomása oda terelte főpásztorainkat, hogy számot nem igen vetve idő s körülményekkel, a vezetői szerepet egy időre mellőzték, s engedtek oly iránynak egy kísérletben, mely annyira nem magyar hogy itt tenyésző földre soha sem találhat.

De ha látni fogják, hogy a magyar alsóbb papság java, s a velők teljesen egyesült világiak egyiránt lelkesültek a vallás, mint egyházunk nemzeties állása iránt, ha látni fogják, hogy csak azon elemek nyugosznak, mint sziklán erősen a magyar egyház, mely ősi tradíciót mély áthatottsággal őrzi

ma is. Akkor hiszi-e valaki, hogy a magyar püspöki kar ellentállásán törjék meg a magyar egyház jövőjé hatalma?

Isten az ő nagy kegyességében megadta népünknek, hogy papsága minden időben a viszonagságos idők színvonalán állt. Minden válságainknál döntőleg befolyt nemzettünk javára.

A gondviselés e kedvezése nem hagyott el 1848-ban az utolsó legkomolyabb válságban, püspökeinket akkor is az áradat felett lájtuk biztosan utat mutatni a szellem szövetségével.

Higyjük-e, hogy századok után 1868-ban hagyjon el a gondviselés kegyelme? — ez hiteltlenség volna.

Mi nem hiszünk ezt.

HATÓSÁGI ÉLETÜNK.

Pestmegye f. hó 20-án tartott föltalagos közgyűlésén mind a bizottmányi tagok, mind a hallgatóság igen kis számban volt képviselve. A tanácskozás tárgyait csakis helyi-érdektű ügyek képezték, s a többek közt Örkény községének azon folyamodása, melyben azt kéri, hogy a községi költségeket az uradalom s a lakosság egyenlő arányban viseljék. A közgyűlés Nyáry Pál indítványára azon határozatot hozta, miszerint az említett községekhez mind két félnek adójához aránylag kellend járulni.

Esztergom megye f. hó 2. és 3. ik napján tartá meg főispáni helytartó ő méltóságának elnöke alatt rendszerinti havi közgyűlést, mely alkalommal nemcsak a bizottmányi tagok szép számmal megjelentek, de a szönyegre került kérdések, felmerült vitakérdések is kelően igazolóak a közügyek iránt fokozatosan nyilvánuló érdeklődést.

A gyűlés megnyitása után tárgyalás alá vett rendeletek közül a m. k. pénzügyminiszteriumnak azon intérvénye, melyben értesíti a hatóságot, hogy az 1868. év első harmadára megszavazott adónak egész évi illetéke fog ugyan számítás, illetőleg előírásba vétetni, ellenben a beszedés, fenntartva e tekintetben is a törvényhozás által létesítendő változásokat, csupán az említett évharmadra eszközöltetni, — tudomásul vétetett s hasonzérből az első alispán, egy a járási közegekkel közölött határozatot.

Egyéb csekélyebb jelentőségű felsőbb rendeletek megfelelő elintézése után indítványképen szönyegre hozottak a népevelés ügye, mely eszmét a bizottmányi élénken felkarolva, szakférfiakból egy nagyobb körű küldöttséget alakított, oly megbízással, hogy az e terepen teendő intézkedések iránt javaslatot terjesszen.

A hatósági levelezések felolvasásánál, Nógrád megye részéről a köztörvényhatóság önkormányzati jogának a parlamentáris kormányrendszerrel összeegyeztetése iránt a képviselőházhöz terjesztett s partolás végett velünk közölt emlékirat szép eszmecserét nyújtott alkalmat.

Felhozottat ugyanis többek által a megyei rendezés kérdésének törvényhozásilag történendő közeli megoldása, mely okból szükségesnek jeleztetett, hogy e megye közönsége is tolmácsolva az e tárgy felett kebelében uralgó közvéleményt, annak illetékes helyen érvényt szerezni igyekezzék; ámbár ezek ellenében felhozottat, miszerint a megyéknek a törvényhozásai közvetlen befolyása az 1848. évi törvények által megszűnven, a köztörvényhatóságok rendezése iránti nézeteiket nem érvényesíthetik, — mindazonáltal, a nyilvánult többséghez képest egy választmány küldetett ki, azon utasítással, hogy a megyei intézménynek a felelős parlamenti kormányval leendő összeegyeztetése iránt az 1848. évi törvények szellemével egyező munkálattal készítvén, azt a közgyűlésnek bemutassa.

Elénk érdekltség nyilvánult Sáros megyének a honvédelmi rendszer s a nemzeti hadsereg szervezése iránt a képviselőházhöz intézett felirata felolvasásánál; mely feliratnak partolása, — hangsúlyozva a keleti kérdés válságos szakát, valamint kiemelve, hogy nemzeti létünk egyik fő biztosítékát egy nemzeti alapon szervezett hadsereg képezi — kiválóan ajánlatot; a bizottmány azonban tekintve, hogy e tárgy a m. k. honvédelmi miniszteriumhoz már korábban felterjesztést intézett, — Sáros megyének fenn jeltelt levelet véleménynyadás végett az országos érdektű ügyek előző tárgyalásával megbizott állandó küldöttséghez utasítá.

Végül nem hagyhatjuk érintetlenül a megyei közmunka erő mikénti felhasználása iránti javaslatadással megbizott választmányának kiváló gondtal készített e részbeni tervezetét, mely is egész terjedelmében elfogadtatván, az 1848. XXX. t. cz. alapján a közlekedésügyi miniszteriumhoz felterjesztetni határozottat.

UJDONSÁGOK.

— **Ő Felsége a király** még ma — szombat — este, vagy a vasárnapi reggeli vonattal fővárosunkba érkezik, és a mint halljuk, a királyné lebegetedése előtt nem nem is fogja Budát elhagyni.

— **Legfelsőbb intézkedés szerint** a királyi magzat születésének örvendetes bekövetkezése ágyulövésésk által fog a monarchia minden fővárosában tudomásra hozatni, s azon esetre, ha a örvendetes eset éjjeli időben következnek be, a lövések napvirradtakor történnek. Ha kir. herceg s főherceg születik, akkor 101, ha pedig kir. hercegnő s főhercegnő, akkor 21 ágyulövés történik.

— **A nápolyi királyné,** a királyné ő Felsége nővére, holnapután a magyar fővárosba érkezik fog.

— **Perecz tábornok** e hó 19-én érkezett meg Debreczenben, hol őt beláthatlan néptömeg örömdüvölettel fogadták. Másnap a színházban díszelőadás volt és ezután egy honvédbankett tartott.

— **Simor Hercegreprímás** ő Fmga Barsmegye

Garam-Lök főkegyházában a szegényen alapított tanítóknak felségelésére tulajdon pénztárából évente 50 o. é. frtot megajánlani méltóztatott. I. T.

— **Ráth Károlynak,** mint kir. ügyek igazgatójának és közzéadóknak, Mészáros Károly a „Nép szava“ felelős szerkesztője és kiadó tulajdonosa ellen a biztosíték letételének elmulasztása miatti keresete alól a városi törvényszék f. évi márcz. 17-én tartott tárgyalás alkalmával vádlatot felmentette és a közzéadót az okozott perkiütésekben elmarasztalta. Vádlott maga védelmezte magát.

— **Az angol magyar bank** azon életrevaló eszmével foglalkozik, hogy hazánk minden vidékén kereskedelmi bankok alapítását az által is előmozdítsa, hogy nagy mértékben résztvesz az alapítványi tőkében.

— **A „Wiener Zeitung“** hivatalos része hozza Érkövy Adolf magyar pénzügyi tanácsosnak a közös pénzügyminiszteriumnál osztálytanácsossá kinevezését.

— **Kovács László** a debreczeni főiskola jogtanára „Római jog“ című munkája megjelent. Gonddal készült becses munka ez, melyet olvasóink figyelmébe ajánlunk.

— **Gróf Kornis Ádám** esztörtökön délben meghalt férfikorának virágában volt, midőn a halál angyala elérte. Tetemei Kolozsvárra fognak szállíttatni, hogy ott a családi sírboltba örök nyugalomra tétessenek. Béke poraira!

— **Thomas Turton et Sons** angol ház (Sheat et Spring-Works, Sheffield) Simonyi Endre háziaként közbenjárása folytán a budai műgyemtemnek azon angol szerszámokból és mozdonyvagonrugókoból, melyek a párisi világitartálaton kiállítva voltak, gyönyörű gyűjteményt ajándékozott.

— **A „Szegei Néplap“** írja: F. évi márcz. 17-én éjjel 1/2 1 órakor a helybeli póstkocsival a vasúti állomás főnöke előtt megjelent, azt jelentették fel, hogy őket a midőn éppen az érkezett és átvett posta csomagokat a kocsiba akarták volna berakni, 6 fegyveres rabló körülvérvén — a kocsinak a kezét összekötötték — s az egész posta csomagot, mely 19 pénzes zacskóból — 13 küldeményből — és 45 lelt csomagból állott és 2 zsákba volt beletéve, elvitték: őket pedig halál fenyegetések között a postakocsiba belefektették és a kocsit fedelét rájuk eresztvén, ott hagyták. A készpénz körülbelül 8000 frtra megy, a mit elvitték. A gonosztevők az elrabolt csomagokat a Boszorkány szigetre mentek — a hol a leveleket felbontvált, azokból a pénzt kiszedték — s a leveleket részint elégettvén — részint összeszaggatván, ezeket a helyszínen hagyták — a mire másnap reggel egy elrabolt vaskosárral együtt — az ott dolgozó nép reáakadván, a megtalált és szétszaggatott leveleket a postaházhoz vitték. A rendőrség erősen nyomozza a tetteseket — de még eddig eredményhez nem jutott. Hogy a póstkocsit ilyen módon kirabolták, éppen nem csudálkozhatni — mert éjjel éjjel előtt és éjjel után is, hogy lehet a postakocsit egy kocsisra és egy pósta hivatali szolgára — mely utolsó ritkán szokott józan lenni, bizni?! — mitűnt be van bizonyítva, hogy a nevezettek — midőn a csomagokat a vasúti postakocsikhoz átvették és egyszerre a postakocsikhoz el nem szállíttatják — a hátra maradták vissza menvén — a póstkocsit a már felpakolt levél és pénzes csomagokkal együtt minden felügyelet nélkül hagyják.

— **A belügyminiszterium** felhívta a hazai törvényhatóságokat, hogy a külföldi hatóságokkal ne közvetlenül, hanem az ő Felsége oldala melletti minisztrium útján közlekedjenek.

VEGYESEK.

— **Bécsben** az örültek szaporodása az utolsó évtized alatt soha sem volt még oly feltűnő, mint a jelen hónapban. Egy nap sem mulik el anélkül, hogy az örültek intézetébe 8—10 elmeháborodott föl ne vették, sőt vannak napok, melyeken a beszozártított örültek száma 20-ig is felszaporodik. Ezek többnyire a jelműdű osztályhoz tartoznak.

— **Nápolyi tudósítások** szerint f. hó 9—10 közötti éjjel a Vezuv lávafolyama nagyobbodott, egy része a tűzhányóhegy éjszakai oldalán folyt alá azon irányban, melyben 1855. évben, míg a másik rész a csendes folyás irányát tartja. Palmieri tanár a tünemény jelenlegi helyzetére nézve következőket mondja: tegnap óta a hegy nagyobb forogásban van. Folyton a szokásos tűzhányás észlelhető, de nagyobb erő, s hosszabb ideji tartással.

— **Uj magyar hetilap.** Az áradatokat népünk előttől politikai néplapok után, lassankint jelennek meg, de jó hogy jönnék már oly lapok is, melyek realisabb célok után törnek. Örvendettünk a „Munkások lapjának“ s most vesszük előfizetési felhívását és együtt 1-ső számát a most megindított.

IPAR ÉS KERESKEDELMELI ÉRTESÍTŐ

című hetilapnak, mely Jagócsi Péterffy József szerkesztése alatt minden szombatn negyedrélt 16 lapon megjelent. Előfizetési ár ez évre 5 frt.

Első számában már nem csak érdekes tárgyak változatosságával de nyomadékos nevekkel (Érkövy, Ertl, Komócsy) találkozzunk. Hazánk anyagi emelése az emberi tevékenység minden terén alapíthatja meg azon önállóságot, mely a törvényben csak írott malaszt. E célra ipar és kereskedelemnek kezet fogni, a termelőnek pedig folytonosan tájékozva kell lennie a többi ágak mozzanatairól is.

A kereskedelmi viszonyok fejlődése nyújthat csak tájékozást a termelő gazdáknak is saját gazdaságaik vezetésében. Ezért e lapot nem lehet eléggé nem ajánlanunk közönségünknek is, mely hivatva van a népet e viszonyokról felvilágosítva akkint vezetni s oktanni, hogy munkájának minél jntalmazóbb gyümölcseit szedhesse.

A teher, melyet józan okulásért hordozunk, a pénz, mit az értelem terjedésért elköltünk a nemzet leggazdagabb kamatozó tőkéje.

Igen ajánljuk e lapot közönségünk partolását.

— **Az angol magyar bank** azon életrevaló eszmével foglalkozik, hogy hazánk minden vidékén kereskedelmi bankok alapítását az által is előmozdítsa, hogy nagy mértékben résztvesz az alapítványi tőkében.

— **A „Wiener Zeitung“** hivatalos része hozza Érkövy Adolf magyar pénzügyi tanácsosnak a közös pénzügyminiszteriumnál osztálytanácsossá kinevezését.

— **Kovács László** a debreczeni főiskola jogtanára „Római jog“ című munkája megjelent. Gonddal készült becses munka ez, melyet olvasóink figyelmébe ajánlunk.

— **Gróf Kornis Ádám** esztörtökön délben meghalt férfikorának virágában volt, midőn a halál angyala elérte. Tetemei Kolozsvárra fognak szállíttatni, hogy ott a családi sírboltba örök nyugalomra tétessenek. Béke poraira!

— **Thomas Turton et Sons** angol ház (Sheat et Spring-Works, Sheffield) Simonyi Endre háziaként közbenjárása folytán a budai műgyemtemnek azon angol szerszámokból és mozdonyvagonrugókoból, melyek a párisi világitartálaton kiállítva voltak, gyönyörű gyűjteményt ajándékozott.

— **A „Szegei Néplap“** írja: F. évi márcz. 17-én éjjel 1/2 1 órakor a helybeli póstkocsival a vasúti állomás főnöke előtt megjelent, azt jelentették fel, hogy őket a midőn éppen az érkezett és átvett posta csomagokat a kocsiba akarták volna berakni, 6 fegyveres rabló körülvérvén — a kocsinak a kezét összekötötték — s az egész posta csomagot, mely 19 pénzes zacskóból — 13 küldeményből — és 45 lelt csomagból állott és 2 zsákba volt beletéve, elvitték: őket pedig halál fenyegetések között a postakocsiba belefektették és a kocsit fedelét rájuk eresztvén, ott hagyták. A készpénz körülbelül 8000 frtra megy, a mit elvitték. A gonosztevők az elrabolt csomagokat a Boszorkány szigetre mentek — a hol a leveleket felbontvált, azokból a pénzt kiszedték — s a leveleket részint elégettvén — részint összeszaggatván, ezeket a helyszínen hagyták — a mire másnap reggel egy elrabolt vaskosárral együtt — az ott dolgozó nép reáakadván, a megtalált és szétszaggatott leveleket a postaházhoz vitték. A rendőrség erősen nyomozza a tetteseket — de még eddig eredményhez nem jutott. Hogy a póstkocsit ilyen módon kirabolták, éppen nem csudálkozhatni — mert éjjel éjjel előtt és éjjel után is, hogy lehet a postakocsit egy kocsisra és egy pósta hivatali szolgára — mely utolsó ritkán szokott józan lenni, bizni?! — mitűnt be van bizonyítva, hogy a nevezettek — midőn a csomagokat a vasúti postakocsikhoz átvették és egyszerre a postakocsikhoz el nem szállíttatják — a hátra maradták vissza menvén — a póstkocsit a már felpakolt levél és pénzes csomagokkal együtt minden felügyelet nélkül hagyják.

KÜLFÖLD.

Franciaország. Párisi tudósítások szerint a francia külpolitika jelenleg igen fontos mozzanatoknak néz eléje. Erre mutat az irányadó körökben uralkodó rendkívili élelenség, — s erre Napoleon hg. közelmúlt körútja. F. hó 17-én reggel a császár a miniszterekkel tartott értekezletet, mi alatt délután Monstier marquis az angol, porosz, orosz, olasz és bajor követeket fogadta. Ez utóbbi körülmény mege ősiti azon hir hitelességet, hogy a herceg körútja egy német délszövetség alapítására célezt.

Azokban a hadsereg utazásának legközelebbi célját néhez volna eltálni. Moustier ur az őt meglátogató diplomaták előtt kinyilatkozta, hogy a herceg a szász államférfiakkal semmi nem politikai értekezletbe nem bocsátkozott, s Drezdában csupán csak a királyi családnál tisztelkedett. Azonban a francia külügyi miniszter titkon bevalotta, hogy a herceg Berlinben határozott politikai küldöttségben járt el, — de melynek eredményét most még természetesen sűrű homály fűdi. A herceg Párisba érkezése is, mely 15-kére tűzetett ki, 22. estére halasztott. Mindezekből még eddig erősen hiszik, hogy a jelenleg élénk diplomatikai ügyek a béke megerősítésére céleznak.

Porosz politikai körökben azonban azon vélemény uralkodik, hogy a francia kabinet ily békés színezetet azért iparkodik mutatni, mivel a bekövetkezendő háboru kimenetelére nézve igen kétséges, s mert Poroszország óvatossá magatartása azt ily békés álarozatot viselni kényszeríti. Franciaország békés hangulatának kezességűl tekintik itt Napoleon hg. körútját. Gothában a herceg egész kis tintetést csinált. Poroszországnak kedvezendő: ugyanis az augstenburgi herceg meghívását egy estélyre el nem fogadta, az utazás következtébeni fáradságot hozván fel okul.

Oroszország. Napoleon herceg még el sem hagyta a német földet s már is arról beszélnek, hogy az orosz trónörökös f. hó 19-én el akarja hagyni Sz.-Pétervárt s 21-én Berlinbe fog érkezni. E látogatást bihetőleg oda fogja a világ magyarázni, hogy Napoleon herceg utazásának ellensúlyozására van irányozva. De hivatalosan azt mondják, az utazás céljának, hogy az orosz nagy fejedelem az előbbi, de már elhalt trónörökösnek Nizzában állított sírkápolnáját akarja fölszentelése alkalmával meglátogatni.

Ezenkívül a nagyfejedelem rokonsági viszonyai a berlini udvarhoz egy ottan tett látogatást az ő részéről nem tesznek oly föltűnővé, mint egy napoleonida odajövetelét. De mindazonáltal bizony föltehető, hogy az orosz trónörökös utazásának is vannak politikai inlokai. Mert bekövetkezett ismét a fejedelmi utazások ideje és két magas keryó vetelkedik a bűszke Borussia kezéért. Melyiknek fogja azt nyujtani. A kosár bihetőleg az új keryónek fog jutni.

Angolország. Az Irland fölötti vita egyelőre be van fejezve az angol alsóházban, de azért elégitő eredményre nem vezetett. Csak azzal jöttek tisztába, hogy az irlandiak követeléseit egyelőre nem lehet teljesíteni, s hogy a kormány által ajánlott hábitó szerék, például a katolikus egyetem föllállítás, a bajt inkább növelnék, mintsem csökkentenék. Ez alkalommal súlyos szavak intézettek többi közt azon tönyműd állás ellen is, melynek az anglikán egyház Irlandban örvend.

Ez ellen különösen Bright emelt szót s azt mondá, hogy ez intézmény már túltelte magát s egyáltalán minden oldalról elítélnek tekintendő, szabadságnak és teljes egyenlőségnek kell helyébe lépnie. Nagy derültéssel idézett elő azon adoma, melyet Bright egy cabinetminiszternek azon javaslatára vonatkozólag, miszerint az irlandi katolikus főpapság egy dublini kath. egyetem alapítása által kenyereztessek le, beszédjébe fűzött. „Emlékszem, hogy olvastam egy emberöltő, ki Buckinghamban (nevetésre fakadt a hallgatóság, mert Disraeli miniszterelnök választókerülete Buckingham grófságban van) éldégett, nem mint államfő, hanem mint egyszerű kuruzsló (ismét nagy nevetés.) Ez az ember boltot nyitott s a vidéki népek oly pilulákat ajánlott megvételre, melyről azt állítá, hogy jók a földindulás ellen (a kacagás ismétlődött). Épen így vagyunk mi is. Irlandban földindulás van, s a nemes lord azt pilulákkal akarja gyógyítani.“ Valószínű azonban, hogy Irland bajai orvoslására piluláknál egyebet is fog kapni. Az angol közvélemény már határozottan kezdi követelni azon két nagy sérelem orvoslását, mely a féniek terveinek tápu szolgál és Anglia biztonságát minden háborúja esetében veszélyeztetné. Egyik főserlelem orvoslására iránt biztató kilátás van, s Irland kath. népe nem fog már soká panaszkodni saját egyházának elnyomatása s egy idegen főpapság uralma miatt.

A másik főserlelem orvoslása nehezebb, de ennek ügye is, úgy látszik, nem sokára el fog dőlni. Legalább az irlandi birtokos osztály, melynek az alsóházban számos képviselői vannak, nyugodtan s figyelemmel hallgatta meg s részint helyeselte is Bright beszédjének azon részét, melyben az irlandi földet úgy javasolja fölszabadítani, hogy megvesse az azon 540,000 haszonbérlo is, kik most egy talpalatnyi birtokra sem tehetnek szert s még javításaiért sem kapnak semmi kárpótlást, midőn uroknak eszébe jut, valamelyiket jószágából kiűteni.

Ha pedig ezen két sérelem eltűnik, akkor el fog tűnni az irlandi elégedetlenség legfőbb forrása is, mert Irlandban különben oly szabadság uralkodott, mint Angliában magában. S Irland kibékülése Angliával óhajtott nagyon az európai béke érdekében is, mondja a Hon, mely után e sorokat közöljük, — mert Britania, mi nem zsbizbiztatik el belbajok által, mindég a háboru elemeknek csendesítésére, elosztására, eltávolítására fogna gyakorolni hatalmát. S Britania szavát — midőn erőteljesen emelheti fel — nem igen lehet ignorálniok a continentalis feltélenységek ingatag uralkodóinak.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:

ZOVÁNYI J. MIHÁLY.

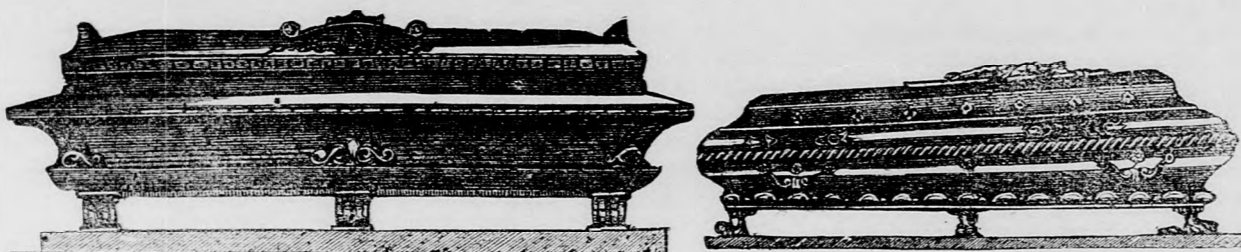

Pesti áru- és értéktőzsde márczius 17-én.			Magyar értékpapírok árkele.		Bécsi börze márczius 16-án.		Részvények.		Elsőségi kötvények.				
Gabna-árak.	suly- fontokb.	Ára mérőnkint	Adva	Tartva	Államadósság.	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva		
Buza búsági	83-85	5.90-6.10	643.	643.	5% osztr. értékű	53.80	54.	Nemzeti bank	710.	711.	1862 Erzsébet vasut	80.50	81.
" tiszai	86-88	6.65-6.75	202.	206.	" adómentes	58.90	59.	Hitelintézet	189.80	190.	1867 államvasut	116.	116.50
" pesti	83-85	5.90-6.10	233.	235.	" nemzeti kölcsön	65.	65.10	Magyar hitelbank	79.	79.50	Déli vasut	90.75	97.
Kétszeres	86-88	6.65-6.75	78 3/4	79 1/2	metalliques	57.	57.20	Alsó-ausztr. esc. társulat	589.	590.	Északi vasut	84.	84.50
Rozs	83-85	5.90-6.10	1525.	1575.	1860 ki sorsjegy	82.80	82.90	Anglo-osztr. bank	115.50	116.	Tiszai vasut	84.	84.50
Árpa serfőzésre	83-85	5.90-6.10	435.	438.	Magyar földt. h. kötvény	71.	71.50	Ausztriai földhitelintézet	173.50	174.50	Gal. Károly Lajos vasut	91.	92.
Zab	86-88	6.65-6.75	1290.	1300.	Bánati	70.25	70.50	Északi vasut	1735	1738	Magyar észak. vasut	91.	92.
Kukorica búsági	78-80	4.45-4.50	1990.	2000.	Horvát	69.75	70.50	Államvasut	254.80	255.	Lemberg-csernov. vasut	75.70	76.
Bab új	68-70	2.85-3.10	835.	840.	Erdélyi	67.25	67.75	Déli vasut	172.60	172.80	Erdélyi vasut	81.15	81.30
Röles	68-70	2.60-2.80	443.	445.	Sorsjegyek.			Ausztr. Dunagőzhajóz. társ.	139.	139.50	Pesti lánchíd	93.50	94.50
Repeze	68-70	2.60-2.80	885.	890.	Hitelintézeti	131.80	132.	Gal. Karoly Lajos vasut	204.50	205.			
	45-47	1.80-1.85	555.	590.	Dunagőzhajózási	93.	93.50	Lemberg csern. vasut	180.50	181.			
Záloglevelek.			820.	825.	Budai	26.	26.50	Cseh nyug. vasut	146.25	146.75			
Nemz. bank kisors. ezüst	95.40	95.60	607.	610.	Eszterházy hg.	131.	135.	Tiszai vasut	147.	147.			
Magyar földhitelintézeti	90.75	91.	215.	217.	Salm	31.50	32.	Magyar észak. vasut	74.	76.			
Ausztriai	91.	91.25	655.	660.	Pálffy	25.75	26.25	I-só erdélyi vasut	140.50	141.			
	98.	99.	263.	265.	St. Genois	24.25	24.75	I-só ausztriai Dunagőzhajó- zási társaság	490.	492.			
			240.	245.	Windischgrätz	17.50	18.50	Pesti lánchíd	383.	385.			
			70.	71.	Waldstein	21.	22.						
			96 1/2	97.	Keglevich	14.75	15.25						

HIRDETÉSEK.

ENTREPRISE DES POMPES FUNEBRES.

Magyarországon főraktár: Pesten, hatvani-utca 1. szám alatt.
Alulírt tisztelettel jelenti a nagyérdemű közönségnek, hogy kizárólag szabadalmazott mindenféle

éreczkoporsókkal

jól berendezett főraktárát — szilárdan finomított horganyból vasbordákkal minden színben bronzirozva vagy fényezve, a tárgyhoz méltó számos saját szerkezetű díszítésekkel eddig még el nem ért tökélyben — megnyitotta.
Kaphatók itt mindenféle bársonykoporsók, koporsóvánkosok, moire, atlasz, tull-anglais, tarlatannal stb. a legdiszesebben feldíszítve. Koporsóderekalkjak atlasz és zitzből stb. Koporsófátyolok (szemfődelek) valódi francia blondtond belf. eszpike és virágokkal ékesítve, selyem, tullanglais, tarlatan és más szövetekből. Halotti öltönyök atlasz, selyemből stb. eszpike és virágokkal a legesinosabban feldíszítve.

Tisztelettel

Kortsák J.

Fiók-raktár: József-külvárosban, statio-utca 31. szám alatt van.

SÍK JÓZSEF,

viasz-gyertya-készítő
PESTEN,

ajánlja a t. cz. közönségnek dúsán felszerelt

viasz-készítmények raktárát,

fehér viasz-gyertyáit,

vaiamint több százféle

legfinomabb viasz-készítményeit

legnagyobb választékban s legújabb minták szerint
nem különben tiszta fehér és sárga viaszát, nagyban és kicsinyben.

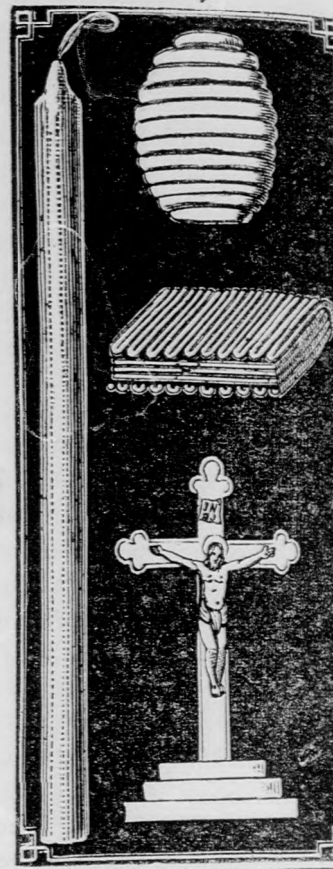
Megrendelések a legalsóbb áron és a legpontosabban eszközöltetnek.

Lakik:

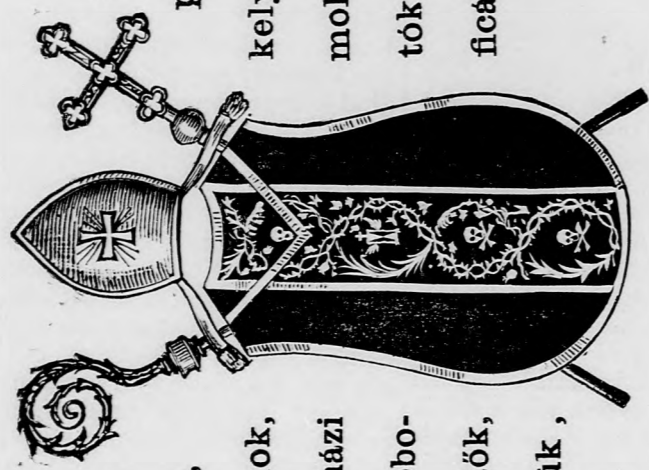
3 dob-utca 5. sz.

Boltja:

Kigyó-utca 2. sz.

Misemondó ruhák

pluviálék, dal-
matikák, albak,
rochetek, velumok,
vánkusok, egyházi
iskolai és czéh lobo-
gok, oltár terítők,
infulak, kesztyűk,

harisnyák és czi,
pók, mónstranzok
kelyhek, ciboriu-
mok, gyertyatar-
tok, keresztetek, paci-
ficálék, füstölők,
lámpák,

valamint mindennemű

EGYHÁZI SZEREK

legjutányosabb áron

kaphatók

OBERBAUER ALAOS

gyárraktárában vácsi-utca 15. sz. Pesten.

Árjegyzékek és minden utasítás kívánatra bektüldetik.

Pesti Népbank.

HIRDETMEY.

A „pesti népbank“

kamatkozás végett átvesz pénzbeteteleket és azokat

100—500 frtig 5%-tólival

500 fttól 1000 frtig 4 1/2% 1000 frton

felül 4%-tólival

kamatkoztatja.

Az igazgatóság.

PROFUMA VILMOS,

egyetem-tér 3. szám Pesten ajánlja,

dísz- és norinbergi áruk

választékos raktárát,

hol a legjutányosabban vásárolhatni.

Igen fontos új találmány.

A t. cz. gyapju-termesz-
tők és kereskedőkhez!

A külföldi és tengerentúli jól mosott és kezelt gyapju a rendszeren rosszul mosott és kezelt hazai gyapju arát oly annyira sújtja, hogy a hazai gyapju-termesztés és kereskedés jövőben csak úgy lehet előnyös, ha gyapjuink tisztasága és jó kezelése a vevőket megnyeri. A divatozó juhmosás (szűrtetés) azonban legfőbb igyekezet dacára gazdáinknak mily ritkán sikerül. Ezen nagy baj megszüntetése végett alulírottak már is a jó vő nyírásra elvállalják a juhbandák tisztítását mindenütt a jószág helyén az általunk feltalált juhbanda mosó- és szárító gépe, melylyel az eleven juhmosás (szűrtetés) és annak számtalan baját mind elcsinál, minthogy a birák termése szétes piszokjokban nyírtnak, a lenyirt gyapjubunda a bojtorján és hasonló szemétől megtisztítván, kis kézi mosó-gépe (pléh-bandatörő) tétetik és egy általunk feltalált gyapju előnyös növényi felolvasztó folyadék segítségével minden víz vagy kútnál a kéznek a gyapju-vari érintése nélkül — hófehérre és tisztára a leg- rövidlebb idő alatt megmosatik, úgy hogy a gyapju és azok szálasosmagjai természetes fékvesztékben, és juh bunda egész ös szeletéggé és (hálóformája) sértetlenül megmaradnak végre a szabadban megszáradtatván és az egyes bundák osztályoztatván, a gyapju alkalmas zsákokba külön- külön magoltatni.

T. rendelünk számára készek vagyunk próbamosást teljesíteni és e szerint a főmosást jótállni. A mosás- díj a mód és a felolvasztó szer után minden bundánál öt kr. az első és négy kr. a második nyírásnál. A mosógépek csak nálunk rendelhetők meg, áruk egyenként 20 frt, melylyel egy körülményes utasítást küldünk.

Elvállalunk a t. kereskedők és termesztőkől mindenféle rosszul mosott bojtorjános és homokos gyapjukat az említett tisztítás végett itt és a vidéken. F. évi mar- czius elején gyapju-termesztő gyárunk Pesten meg fog nyit- tani és szivesen elvállalunk próbamosásra minden juh- termesztőtől hozánk bektüldendő piszkoson lenyirt juh- bundákat. Megrendelések intézendők alulírottakhoz Pesten, Dorottya-utca 4. sz. a.

Hécei Adolf és Társa.

Bizonnyitvány.

Hécey Adolf ur gyapjubunda mosási újabb mód- szere feltalálta 1867. évi 49-ik számú gazdasági lapok- ból értesítvén, 1868. évi mártius 3-án Högös mezővá- rosában 20 db különféle korú és nemű, a természetes szőnyben lenyírt gyapju bundákkal — számos rész- vevők jelenlétében — kísérletet tevén arról bizony- ságot teszünk, hogy ezen gyapjubundák 18—20 foku meleg vízben 13 percz alatt a Hécey Adolf ur által felfedezett mosóporral tiszta fehérségűvé mosattak.

Kelt Hajóson 1868. évi márt. 3-án.

Spech Lajos s. k.

kalocsai érseki uradalmi igazgató.

Simig Rezső s. k.

főkápt. urad. tisztartó.